

Geachte Voorzitter, Geachte Statenleden.

Vandaag staat een zeer gevoelig onderwerp op de agenda. Het toekomstperspectief van de melkgeitenhouderij in Limburg is een veel besproken onderwerp. Een groot onderwerp in verhouding tot de omvang van de sector in Limburg. Dit neemt niet weg dat veel mensen zich aangesproken voelen nu er mogelijk een verband is met de volksgezondheid en de aanwezigheid van een melkgeitenhouderij. Een onderzoek waar veel over wordt gesproken, ook door mij als melkgeitenhouder. Een onderzoek dat, zoals zo vele onderzoeken, meer vragen oproept dan antwoorden geeft. Een onderzoek, waarin geen causaal verband is gevonden tussen de aanwezigheid van een melkgeitenhouderij en longontsteking bij mensen. Een onderzoek, waar ikzelf veel vraagtekens bij heb. Hoe kan het dat we in Nederland een onderzoek doen omtrent longgezondheid, waarbij niet wordt gecorrigeerd voor roken? Hoe kan het dat in het onderzoek wel wordt aangegeven dat de helft van de geregistreerde longontstekingen een antibioticakuur krijgt, maar dat er niets wordt vermeld over de verdeling tussen de omwonenden en de controlegroep? Met de q-koorts nog vers in het geheugen is het ook begrijpelijk dat omwonenden in de periode waar de dataset op is gebaseerd sneller naar de huisarts zijn gegaan als ze enkele ziekteverschijnselen vertonen. Logisch dat een milde longontsteking dan sneller wordt geconstateerd. Onbegrijpelijk dat in een welvarend land als Nederland deze detailinformatie niet wordt meegenomen in een onderzoek met ingrijpende gevolgen. Gevolgen die volgens de onderzoekers zelf zeer zwaar zijn in verhouding tot de conclusies die ze hebben getrokken.

Longontsteking, zeer vervelend wanneer je wordt getroffen. Ikzelf ben opgegroeid in Horst, midden in het dorp. Overigens niet in de buurt van een melkgeitenhouderij. Mijn ouders worden beiden nog steeds emotioneel als ze vertellen over mijn eerste Kerst in 1984. Ik was vier maanden oud en werd op Kerstavond opgenomen in het ziekenhuis met een dubbele longontsteking. Gelukkig heb ik hier niets blijvends aan over gehouden, het maakt mij echter wel bewuster van de impact van een longontsteking, ook voor de naasten.

Terug naar de feiten, zoals ze er nu liggen. Ik als ondernemer neem de verantwoordelijkheid voor mijn bedrijf, de uitstoot van mijn activiteiten en wil graag de depositie en daarmee de invloed op mijn omgeving minderen. Op dit moment neem ik, net zoals enkele andere Limburgse melkgeitenhouders, dan ook deel aan het lopende vervolgonderzoek, genaamd VGO3. Een onderzoek, waarbij men graag te weten wil komen waardoor de longontstekingen worden veroorzaakt en of er een aantoonbare relatie is met de melkgeitenhouderij.

Ongeacht wat hier uit komt, hebben we op dit moment nog een vraagstuk extra. De bijna beruchte stikstofuitdaging. Als melkgeitenhouderij in Limburg hebben we hier nog geen substantiële bijdrage aan geleverd. Zoals de situatie er nu ligt, gaat dat ook niet. In 2030 zullen we als sector de stalsystemen gesloten hebben. Dit is een wens die vanuit hier, het provinciehuis, is gekomen. Wanneer wij hier gehoor aan willen geven, moeten wij wel de kans hebben om dit te doen. De bestaande technieken die geregistreerd zijn, zijn echter maar deels toereikend voor de echte missie die we als sector hebben. Deze zogenaamde 'end of pipe solutions' moeten verder worden doorontwikkeld. De systemen die nu erkend zijn, richten zich met name op ammoniak. Het ontstaan van de ammoniak is echter nog een onderbelicht thema, simpelweg omdat hiervoor nog veel kennis moet worden ontwikkeld. Kennisontwikkeling kost veel tijd en brengt al met al veel kosten met zich

mee. Kosten die wij als ondernemers direct of indirect zullen dragen. Kosten die wij zullen dragen op verzoek van de samenleving en in het belang van ons eigen toekomstperspectief. Daarnaast zijn oplossingen die de bron aanpakken vaak ingrijpender dan een 'end of pipe solution'. Systemen die volledig geïntegreerd moeten worden in het bedrijf en de bedrijfsvoering. Systemen die een blijvende verbetering kunnen leveren voor mens en dier. Systemen die aangelegd kunnen worden op het moment dat een nieuwe stal wordt gebouwd. Een investering die zal moeten worden gedragen over een grotere omzet dan voorheen.

Graag willen wij als melkgeitenhouders onze impact om de omgeving verminderen en emissies (zoals stikstof en fijnstof) verder terugdringen. Wij willen onze verantwoordelijkheid nemen en ik vraag u dan ook ons de ruimte te geven dit te kunnen doen. Om ons deze kosten te laten dragen. Om ons als ondernemers te laten ontwikkelen. Om ons als mens te laten groeien. Om mij als ondernemer perspectief te geven, ik wil mezelf als ondernemer graag blijven prikkelen en ontwikkelen in de komende 30 jaar. Een sector en bedrijf ontwikkelen dat ik kan overdragen op een volgende generatie.

Goatfarming for the next generation.